

Afrin operasyonu başladı. Bu konuya bakışın son zamanlarda yazdıklarına bakınca, biraz tuhaf geldi. Ben seni Kürtlerin devlet kurmasına karşı değil sanıyordum, mesela.

Değilim ama o başka, bu başka.

Milliyetçi de olmadığını söylüyorsun.

Değilim. Türklerin Kürtlerden bir üstünlüğü olduğuna inanmıyorum. Türklüğün özel bir vasıf olduğuna da inancım yok. Pratik olarak Türküm, ana dilim bu, Türkleri tanıyor, onları biliyor, onları seviyorum ama bunun *ideolojik* hale getirilecek bir tarafı yok. Pratik bir mesele, sadece.

O zaman bu operasyonun *adil* olduğunu nasıl iddia edebiliyorsun? Neticede Kürtlerin kendi devletlerine sahip olma hakkı, Türklerinkinden daha az değil.

Burada bence yanlış anlaşıyorum. Evet, *Kürtlerin* bir devlet sahibi olma hakkı, Türklerinkinden az değil, ancak ben halihazırdaki vatandaşı olduğum devletin bir *Türk devleti* olmasının tarihin getirdiği *geçici* bir durum olduğunu düşünenlerdenim. Zaman içinde, *Türklük* vasfı önemini kaybedecek, kamu düzenini veya bu topraklarda yaşayan insanların bekasını temin etmek için Orta Asya'dan bu tarafa getirilmiş bir hikayeye ihtiyaç duyulmayacak. Ancak o zamana kadar buna ihtiyaç varsa ki görüldüğü kadarıyla var, ben de Türklüğün *kullanılmasına* karşı değilim.

O zaman, İslam'ın da son zamanlarda benzer bir etkisi olduğunu kabul ediyorsun.

Evet, Türkiye İslamcıları, neticede devletin yedeğine girip, kendi diskurlarını onun hizmetine sundular ve bu manada devlet de onları kullandı. Halkı biraz daha derli toplu hale getirmek için. Bugün başlanan operasyon gibi bir *savaş*, 90'larda, devlet ve *İslamcılar*ın arası kötüyken yapılamazdı. Jan-darma Genel Komutanlığı resmi Twitter hesabından *Yardım et çünkü bu son ordusudur İslam'ın* diye biten dörtlük paylaşıyor. Bunu düşünmek mümkün müydü?

O zaman devlet tasavvurun çok soyut değil mi? Yani, milliyetçiliği de, dini de kullanan ama onlar tarafından *kullanılmayan* bir devlet. Bunu anlamak zor.

Devlet tasavvurum şu: Roma Aeterna'dan beri gelen bir *kamu hukuku* vardır. İnsanların birbiriyle huzur içinde geçinmesi, sorunların adilane çözülmesi, farklılıkların soruna dönüşmemesi, iyi bireyin kötüden ayrılması, toplumun lehine iyi bireylerin daha önemli, etkili hale gelmesi gibi ilkeler. Devletin amacı budur, adalettir yani. Bununla beraber bu *ideallere* her zaman belli araçlar kullanarak ulaşır. *Adalet* bir idealdir ama eskiden bu ideali mümkün mertebe erişilebilir kılan *kölelik* temelli bir ekonomiydi. Bugünkü anlamda bir adalet var mıydı, hayır, ancak o zamanın şartlarında ancak o mümkündü.

Şimdi ise?

Şimdi ise ulus devletler çağı. Türkiye'nin tehdit aldığı taraf da, işte, en büyük azınlığının kendine müstakil bir devlet kurmak istemesi. Seneca'ya gidip, *köleliğin olduğu bir dünyada, nasıl olup da adaletten bahsedebiliyorsun, senin de yüzlerce kölen var* desek haklı olur muyduk? Bana kalırsa hayır, ol-

mazdık. Bugün de ulus devletin neden kendini koruduğunun sorgulamasını da, ideal bir takım ilkel-erden hareketle yapamayız. Neticede bu devletin de, herhangi bir insan organizasyonu kadar kendini korumaya hakkı var.

Bunun devleti daha da zayıf düşürmek ihtimali var?

Evet, böyle bir ihtimal mevcut, bununla beraber bazı zamanlar savaş sizi çağırır, davete icabet etmek dışında yapılacak bir şey de yoktur. ABD'nin göstere göstere burada kendi kontrolünde bir devletçik kurmaya niyetlenmesini seyredemezsiniz. Benim de bugün vazifem, vatandaşı bulunduğum devletin zaferi için dua etmektir. İnsan anne babasının da daha iyi insanlar olabileceğini görür ama onların iyiliği için de dua eder, benim devletle münasebetim de böyle. Alınacak yol çok olabilir, her yanı ayrı oynuyor olabilir, yeterince adil olmayabilir, bir doğru saike beş eğri saik ekliyor olabilir, ideolojik alt yapısı sağlam olmayabilir ama benim devletimdir, savaş zamanında yapacağım onun yanında durmaktır.